

at forstaa, thi ud til Vælgerne naaede ikke den høflige Maade, hvorpaa denne Standsning fandt Sted, der naaede knapt nok og kun i ringe Omfang de Motiver, som ledsagede Forslaget om Standsningen. Vælgerne er undertiden alt for lidt mistænksomme, men til andre Tider er de meget mistænksomme. Her var de nu mistænksomme, og de læste Afslaget mere mellem Linierne end paa Linierne. De saa deri et Udslag af en Magtfølelse, der ikke syntes dem at svare til det politiske Arbejde, som de kendte noget til. Følgen blev den store Reaktion, som utvivlsomt i allerførste Linie var rettet mod Standsningen af Forslaget. At Vælgerne tog fejl med Hensyn til Motiverne for Standsningen af Grundlovsforslaget, kan man i alt Fald ikke nære nogen Tvivl om efter at have hørt den ærede 2den Landstingsmand for 10de Kreds (Frijs) udtale sig oppe i det høje Ting her ovenover. Sagens Standsning var en taktisk Fejl og den benyttedes af en kraftig Agitation, som førte Vælgerne frem paa dette Spørgsmaal, saa de vendte sig mod selve Landstinget, vendte sig mod dets nuværende Sættelse. Der er ikke noget at sige til, at man udnytter et taktisk Fejlgreb fra anden Side, og det blev udnyttet med stor Kraft ved denne Lejlighed. Derved naar vi saa til det andet Punkt, som jeg mener lader sig læse ud af Valget den 20. Maj, nemlig dette, at Vælgerne har krævet, at de Privilegier, der knytter sig til Klasse, Stilling, Formue o. s. v., skal bort, medens de dog samtidig har forlangt et effektivt Tokammerssystem. Derimod kan der efter min Mening ikke ud af Valgets Resultat læses noget som helst med Hensyn til Tilslutning til Kommunevalg til Landstinget eller om Modstand mod Forholdstalsvalg til Folketinget. Skulde man ud af de Udtalelser, der er fremkomne paa Valgtribunerne og fra Vælgerne Side, slutte noget i disse Henseender, vilde jeg i alt Fald snarere slutte det modsatte: at der var Modstand mod det kommunevalgte Landsting og Sympati for Forholdstalsvalg til Folketinget.

Hvis jeg nu læser Valgets Resultat rigtigt, er Opgaven altsaa den at faa et effektivt Tokammerssystem uden Privilegier, der knytter sig til Klasse, Stilling, Formue eller sligt. Det gør naturligvis ikke Konstruktionen af Landstingets Valgbasis lettere. Den gamle Vej fra 1866 er ikke mere farbar, og den Vej, man slog ind paa i 1849, er heller ikke farbar, fordi de Betingelser, som man da knyttede til Valgbarhed, vilde, tror jeg, ad en Omvej

netop føre til lignende Privilegier som dem, man vil af med. Man maa altsaa frem ad nye Veje. Der kan jo tænkes mange nye Veje, i alt Fald flere. Derfor har det undret mig noget, at et Forslag, der er kommet frem med Hensyn til en saadan Vej, har rejst en saa stor Modstand mod sig herinde. Det forekommer mig nemlig, at det Udentingsforslag, der er fremkommet fra det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), indeholder Momenter, som nødvendigvis maa behandles under en Forhandling. Og det undrer mig saa meget mere, at Modstanden viser sig saa stærk mod, at dette Forslag overhovedet kommer frem, som jeg giver det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) fuldstændig Ret i, at Forslaget paa det springende Punkt, med Hensyn til Landstingets Sættelse, ligger til venstre for Regeringens Forslag, saa vist som en Alderscensus dog er mere demokratisk end en Skattecensus, selv om denne er nok saalav. Lad mig tilføje, at det ærede Medlem fra Ringkøbing paa den anden Side har styrket Effektiviteten af Tokammerssystemet ved at gøre Landstinget uopløseligt.

Det er de Bemærkninger, som det var mig om at gøre at faa fremsat angaaende dette Spørgsmaal. Jeg kan, som sagt, ikke se rettere, end at Valget i allerførste Linie har været en Protest mod Dagsordenen af 3. April, og at det dernæst har krævet et effektivt Tokammerssystem uden de antydede Privilegier. Men jeg vil bestemt hævde, at Befolkningen ikke har udtalt sig for Kommunevalg og ikke mod Forholdstalsvalg til Folketinget. Hvad jeg her har fremsat, er ikke nogen Bagklogskab. Det er noget, som jeg udtalte straks, da Situationen forelaa, det har jeg stillet mig paa, og det er jeg ogsaa blevet valgt paa. Det er derfor antagelig noget, som mine Vælgere ønsker, at jeg skal udtale her.

Jeg vil dernæst gerne tale lidt om Statsbanerne. Ærede Medlemmer, der maatte huske mig, fra jeg sidst var her, vil maaske indrømme, at det ikke netop er min Force at søge at springe over, hvor Gærdet er lavest. Jeg forudskikker denne Bemærkning, fordi Gærdet nu er meget lavt for Statsbanerne. Men jeg tager Spørgsmaalet op, fordi jeg har taget det op flere Gange før og taget det meget skarpt op, uden at Statsbanerne den Gang stod i den Stilling, som de nu staar i. Og desuden giver Spørgsmaalet om Statsbanerne, som for øvrigt Spørgsmaalet om enhver anden Administrationsgren, Anledning til nogle Bemærkninger med Hensyn